herpy

AGAMER

Western Bearded Dragon

Pogona minor

Pogona minor er en mellemstor, forholdsvis slank og dagaktiv skægagam på 30-40 cm fra det sydvestlige og centrale Australien, med kun et svagt skæg af små pigge. Den lever i klitter, krat og tørre skove, æder mest insekter og lægger flere små kuld æg om året.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Amphibolurus minor; Pogona loriae* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-40 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken og savanne**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-37 °C**
Hotspot	**40-45 °C**
Temperatur, nat	**13-24 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og planter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**5-19 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**58-64 dage** ved 29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Pogona minor er en mellemstor, fladtrykt og forholdsvis slank skægagam. Voksne dyr måler 10-15 cm fra snude til kloak og 30-40 cm i alt, og omkring to tredjedele af længden er hale. Den er langt mindre end *Pogona vitticeps* og *Pogona barbata*.

Skægget er stærkt reduceret: Struben har kun små pigge, og skægget ses næsten ikke, når dyret truer med åben mund. Flere små pigge sidder på hovedet, og en regelmæssig række af piggede skæl løber langs flanken. Grundfarven er gråbrun med flere lysere, store pletter og ofte en rudelignende tegning. Struben er mørkegrå til sort, undersiden hvidgrå, og over skulderen har alle unge og mange voksne en mørk plet. Mundens indre og tungen er gule. Halen er svagt båndet. Udseendet varierer fra egn til egn: nogle bestande har lang snude og hale, andre er mere kompakte med bredt hoved og kraftige pigge.

Taksonomien er ikke afklaret. *Pogona mitchelli* fra det nordvestlige Australien og *Pogona minima* fra Houtman Abrolhos-øerne regnes her og af mange for selvstændige arter, men føres også som underarter af *P. minor*. Hvor *P. minor* og *P. mitchelli* mødes, krydser de. Vejledningen handler om *P. minor* i snæver forstand.

P. minor kaldes af og til dværgskægagam, men navnet bruges også om *Pogona henrylawsoni*, og de to arter er forskellige. Artsnavnet *minor* er latin for mindre.

Udbredelse og levested

Pogona minor er udbredt over det meste af det sydvestlige og centrale Australien: fra den sydlige Pilbara, Little Sandy Desert og Gibson Desert i Western Australia til sydkysten og ind i de vestlige ørkener i South Australia og Northern Territory. Arten findes også på øerne Barrow, Salutation og Dirk Hartog. Udbredelsen dækker næsten en tredjedel af Australiens fastland.

Pogona mitchelli afløser arten i det nordlige Western Australia og det nordvestlige Northern Territory, og *Pogona minima* lever kun på Wallabi-øerne i Houtman Abrolhos.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Pogona minor lever i varme, åbne landskaber: klitter og kystsletter, steppe, savanneagtigt buskland, hede, krat og tørre skove. Ved kysten foretrækker den klitlandskaber, og på Barrow-øen lever den i vegetationen, især i tuer af *Triodia*-græs. Dyret soler sig ofte på hegnspæle, sidder i grene og tuer og løber væk, når der er fare.

Føden består mest af smådyr: fårekyllinger og græshopper udgør knap 30 %, biller 17 %, termitter 12 %, insektlarver 8 % og planter ca. 19 %. Arten er altså hovedsageligt insektæder.

Yngletiden følger breddegraden. I den nordlige del af udbredelsen lægges æggene fra juli til september, syd for 30. breddegrad fra oktober til december. Hunnerne graver en op til 25 cm dyb hule, lægger æggene og lukker den helt igen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Pasning

TERRARIET

Pasningen af *P. minor* er kun sparsomt beskrevet. Tallene for terrarie, temperatur, fugt, lys, foder og levealder er lånt fra *Pogona vitticeps* og den mindre *Pogona henrylawsoni*.

Et enkelt voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 60 cm, og mere plads bliver brugt. Terrariet skal være godt ventileret med et låg eller net.

Arten lever mest på jorden og graver, så gulvplads er vigtigere end højde. Indret med en flad solplads af sten eller træ under lamperne, mindst to gemmesteder (et i den varme og et i den kølige ende), lave grene og stabile stabler af flade sten, så dyret har noget at klatre op på.

Bunden bør kunne graves i. Et mindst 10 cm tykt lag af finkornet sand blandet med ren muldjord (fx 60 % sand og 40 % muldjord) ligner jorden i naturen. Fast bund som uglaserede fliser, skiferplader eller køkkenrulle er et alternativ til unge og syge dyr. Kalksand, vitaminsand, knuste nøddeskaller og bark eller træspåner er uegnede, fordi de kan give forstoppelse, hvis de sluges. Fjern afføring dagligt, og skift løs bund helt hver 3.-6. måned.

Hold dyrene hver for sig. To hanner må aldrig dele terrarie. Voksne og unge dyr skal altid være adskilt.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Opvarm med mindst to halogenspots over solpladsen. Overfladen dér skal være 40-45 °C målt med et infrarødt termometer, og den varme plet skal være mindst lige så stor som hele dyret. Luften i terrariet skal ligge på 24-37 °C, varmest i solpladsens ende og køligst i den modsatte. Overfladen i den kølige ende skal være 25-29 °C.

Brug et infrarødt termometer til overfladerne og et digitalt termometer med føler til luften, og mål først, når lamperne har været tændt i omkring tre timer. Halogenpærer giver kortbølget infrarød varme som solen. Er solpladsen for kold, flyttes den tættere på lampen.

Om natten må temperaturen falde til 13-24 °C. Et nattefald får dyret til at sole sig tidligere om morgenen. Slut lamperne til en termostat med føleren i den kølige ende, så de slukker, hvis den kølige side kommer over 37 °C.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 30-50 %, målt i den kølige ende, og terrariet skal kunne tørre op, for arten lever i tørre egne. Stillestående, våd luft og våd bund giver sygdom. Er fugten konstant for høj, hjælper en lille blæser over nettet i den kølige ende. For lav fugt giver udtørring og problemer med hudskiftet.

Tilbyd altid frisk vand i en lav skål. Dyret får en del af sit vand gennem føden, så skyllet grønt, der har ligget i vand, hjælper. Et let brusebad over indretningen giver dråber, som dyret kan slikke. Et let fugtigt skjul i den kølige ende hjælper ved hudskifte.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Pogona minor er afhængig af kraftigt, hvidt lys, som fremmer appetit og aktivitet. Solpladsen skal være det lyseste sted, og 75-100 % af terrariets længde bør være oplyst.

UVB er nødvendig, og arten hører som slægtens øvrige arter til Ferguson-zone 3. Brug et T5 HO-rør på 10-14 % UVB i et reflekterende armatur over den varme side, parallelt med varmelamperne. Målet er et UV-indeks på 4,0-4,5 ved solpladsen, faldende til 0 i den kølige ende. Afstanden mellem rør og solplads afhænger af rør, armatur og net, så mål helst med en UV-måler. Glas og plast mellem rør og dyr blokerer UVB. Gode T5 HO-rør skiftes efter ca. 12 måneder, selv om de stadig lyser.

LED-lamper med UVB anses endnu ikke for sikre til krybdyr. Lyset er tændt 12-14 timer om dagen om sommeren og omkring 10 timer om vinteren, styret af et tænd-sluk-ur.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Pogona minor er mest insektæder. I naturen udgør insekter og andre smådyr omkring 80 % af føden og plantedele omkring en femtedel.

- Nyklækkede (under 3 måneder): insekter 2-3 gange dagligt og grønt dagligt.
- Unge (3-12 måneder): insekter og grønt dagligt.
- Voksne: insekter 3-5 gange om ugen og grønt dagligt, men kun en lille portion.

Gode foderdyr er dubiakakerlakker, fårekyllinger, græshopper, larver af soldaterflue og silkeorme; melorm gives sparsomt. Insekterne må ikke være større end afstanden mellem dyrets øjne og skal have fået godt foder i mindst 24 timer, før de gives videre. Vilde insekter kan være sprøjtede eller giftige og bør undgås.

Grønt er fx rucola, pak choi, grønkål, sennepsblade, mælkebøtte, brøndkarse og kaktusblade, skåret i små strimler. Avocado er giftig. Frugt er en sjælden godbid.

Støv insekterne med kalk. Drys multivitamin på salaten en gang om ugen.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Pogona minor er dagaktiv og soler sig meget. Dyret bruger kropssprog som andre skægagamer: Hannerne nikker med hovedet over for rivaler, og vinkning med et forben er et tegn på underkastelse. Skægvisningen er svag, fordi skægget er stærkt reduceret.

Lad et nyt dyr vænne sig til terrariet i omkring to uger, før det tages op. Giv foder fra en pincet, og lad hånden hvile i terrariet, til dyret er roligt. Løft det med støtte under krop og ben, og bevæg dig langsomt. Dyr, der gemmer sig eller er mørke og tilbagetrukne, er ofte for kolde eller stressede.

Hold dyrene enkeltvis. Hannerne er territoriale, og dyr, der deler terrarie, strides om rangen og solpladsen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne bliver kønsmodne ved en længde fra snude til kloak på ca. 9 cm. Alderen er ikke dokumenteret. Hannerne har bredere hoved og tydeligere lårporer end hunnerne. Dyr til avl skal være udvoksede og i god foderstand, og hunnen skal have fået rigeligt med kalk.

PARRING

Drægtige hunner ses i naturen fra midten af juli til slutningen af december, tidligst i nord. Hannerne nikker med hovedet over for rivaler og hunner, og hunnerne vinker med et forben. En kølig hvileperiode om vinteren bruges til at bringe skægagamer i parringsstemning og gives kun til sunde, velnærede dyr; længde og temperatur er ikke kendt for arten. Sæt hunnen ind til hannen i en kort periode, og skil dem bagefter.

ÆGLÆGNING OG KULD

En hun lægger 5-19 æg pr. kuld, i gennemsnit 8, og lægger mindst to og op til fire kuld pr. sæson. Kuldstørrelsen følger ikke hunnens størrelse. Kuldet vejer en femtedel til en tredjedel af hunnens vægt, så hun skal have rigeligt kalk og foder. Æggene er 20-25 mm lange, 12-14 mm brede og vejer ca. 2 g.

Giv hunnen en æglægningskasse med et mindst 25 cm tykt lag fugtigt, gravbart sand og muldjord. En hun, der ikke finder et egnet sted, kan lægge æggene spredt i terrariet, hvor de tørrer ud, eller holde dem tilbage; det sidste er en nødsituation, der kræver dyrlæge.

INKUBATION

Æggene klækker efter 58-64 dage ved 29 °C og efter 100-109 dage ved 25 °C. Rugetiden varierer, og ved 28 °C kan æggene klække allerede efter omkring 51 dage. Læg dem i en rugemaskine i fugtig vermiculit (lidt mere vand end vermiculit efter vægt), og vend dem ikke. Ved både 25 og 29 °C klækker der både hanner og hunner. Unger fra 29 °C får omkring 17 % længere hale end unger fra 25 °C.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne vejer ca. 2 g og er 9-10 cm lange (ca. 4 cm fra snude til kloak). Hold dem på fast bund, fx køkkenrulle, indtil de æder pålideligt, og giv insekter dagligt. De skal have samme lys og varme som voksne dyr: solplads, UVB og kalk på alt foder. Sortér dem efter størrelse, så de ikke bider hinanden i tæer og haler.

Sundhed og typiske fejl

Pasningsfejl er den hyppigste årsag til sygdom. Syge krybdyr skjuler længe, at de er syge, så vej dyret hver uge, og før notater om vægt, appetit, afføring og hudskifte. Listen gælder skægagamer generelt.

- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB, for lidt kalk eller for lav temperatur.
- Fedme og urinsyregigt ved for meget foder og for lidt vand.
- Tandsygdom og mundbetændelse.
- Forstoppelse ved for lav temperatur, udtørring eller parasitter.
- Indvoldsparasitter og mider; få en afføringsprøve undersøgt, når dyret er nyt.
- Æg, der ikke bliver lagt, hos hunner.

Tab af appetit, sløvhed, hævede led, vejrtrækning med åben mund uden at dyret er varmt, og et dyr, der holder op med at æde, er grund til at gå til en dyrlæge med krybdyrerfaring. Krybdyr bærer ofte salmonella, så vask hænder efter berøring af dyr, terrarie og udstyr, og hold dyret og dets ting væk fra køkkenet.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.